

Příloha k PPŠ

Plán školy „Co dělat, když...”

ZŠ a MŠ Prostějov, Palackého tř. 14

Plán školy „Co dělat, když...“

Toto je vypracovaný metodický postup první pomoci rizikového chování žáků, co dělat v případě výskytu rizikového chování.

Postup v případě rizikového chování

1. Zjistí-li učitel u žáka (popř. skupiny žáků) některý ze sociálně patologických jevů, oznámí skutečnost metodikovi prevence a zároveň třídnímu učiteli. Pokud skutečnost zjistí třídní učitel, oznámí vše metodikovi prevence.
2. Třídní učitel a metodik prevence se domluví na postupu, situaci prošetří, provedou zápis (metodik uloží).
3. Třídní učitel informuje rodiče o chování jejich dítěte a o následném kázeňském postihu (ŽK, telefonicky, nebo pohovor).
4. Jedná-li se o závažnější prohřešek, metodik prevence a třídní učitel postupují dle krizového plánu, prošetří situaci, informují ředitele školy, informují rodiče, ŠMP a ředitel svolají výchovnou komisi. (Zápis metodik uloží.)

K bodu 1 - **PRVOTNÍ INFORMACE** – písemné zaznamenání:

- buď provede sám učitel a písemné zaznamenání předá metodikovi prevence k dalšímu šetření,
- nebo učitel, žák, či rodič přímo oznámí metodikovi prevence a ten vše zaznamená a začne prošetřovat.

Písemné zaznamenání:

- KDO přišel a oznamuje.
- KDY přišel – datum a čas.
- OBSAH sdělení (celou výpověď dotyčného).
- PODPISY (pokud rodič odmítne podepsat, zapsat, že odmítl).
- Pokud přijde rodič s informací, sdělit mu, že do týdne -14 dnů dáme vědět, jak šetření probíhá, nic víc neříkat, neslibovat.

Další postup na základě domluvy s metodikem prevence podle krokového scénáře.

1. Záškoláctví

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který upravuje povinnou školní docházku. Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňuje osobnostní vývoj jedince.

Prevence:

- součástí školního řádu
- prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřen Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ – č.j. 10 194/2002 – 14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)
- nevhodné: nedůslednost v dodržování školního řádu, neprofesionální komunikace s rodiči, nejednotný postup v dodržování pravidel ve vztahu k řešení záškoláctví
- důsledně vyžadovat po žácích dodržování stanovených pravidel (ŠŘ, omlouvání...)
- všichni učitelé jednotni
- včasné odhalení záškoláctví – úkolem třídního učitele
- třídní učitel – zabývat se důvody absence (absence může souviset i s šikanou apod.)
- upozoruje-li třídní učitel potenciální problém, iniciuje kroky k preventivním opatřením, uvědomí metodičku prevence
- zdůraznit povinnosti a práva rodičům související se školní docházkou
- práce s kolektivem (vštěpování žádoucích hodnot), jasné vymezení postihů
- vyžadovat od žáků, kteří byli nepřítomni, doplnění zameškaného učiva a apelovat na rodiče, aby na to u svých dětí dohlédli
- vybízet spolužáky k vzájemné pomoci a spolupráci při doplňování zameškaného učiva

Prevence záškoláctví - postup

1. **Zákonný zástupce (nebo zmocněná osoba) omlouvá do 3 kalendářních dnů.**
2. **Neomluví-li zákonný zástupce – volat, co je s dítětem.**
3. **Každá absence žáka musí být prokazatelně evidována v elektronické třídní knize a zdůvodněna. Rodiče (zákonní zástupci) žáka jsou povinni omluvit své dítě do 3 pracovních dnů od započetí nepřítomnosti ve škole. Omluvenku zasílá zákonný zástupce žáka třídnímu učiteli přes systém Bakaláři – Komens – Omlouvání absence. Budou uvedeny konkrétní důvody absence.**
4. **Třídní učitel má v odůvodněných případech (vysoká absence, podezření na neomluvené hodiny) právo vyžádat si od žáků lékařské potvrzení. O této skutečnosti musí být zákonný zástupce předem informován.**
5. **Neomluví-li zákonný zástupce – volat, co je s dítětem.**
6. **Není-li žák řádně omluven, absence je neomluvená. Nelze omlouvat zpětně, např. po týdnu, 14 dnech**
7. **O situaci uvědomit metodičku prevence – domluva na dalším postupu.**
8. **Dítě nechodí do školy, rodiče neomluví, neberou telefon, nereagují – uvědomit metodičku prevence – domluva na dalším postupu.**

Omluva během výuky

Je-li znám důvod absence předem, omlouvá ji zákonný zástupce třídnímu učiteli neprodleně v systému Komens.

Žák, který musí opustit školu v průběhu vyučování, bude vyzvednut zákonným zástupcem, nebo předloží písemný souhlas zákonného zástupce s opuštěním budovy v průběhu výuky.

Postih za neomluvené hodiny:	1 - 2 NTU	17 – 24 2.st.
	3 – 8 DTU	25 a více 3.st.
	9 – 16 DŘŠ	

Škála rizika ve vztahu k typům prevence:

1. Neomluvenou přítomnost do 8 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel (popř. i s MP) formou pohovoru. O pohovoru je proveden zápis – způsob nápravy, zákonný zástupce podepíše, každý zúčastněný obdrží kopii.

2. Od 9 do 16 neomluvených hodin – vede pohovor TU se zákonným zástupcem za přítomnosti MP, popř. i s VP. O pohovoru je proveden zápis – způsob nápravy, zákonný zástupce podepíše, každý zúčastněný obdrží kopii.
3. Od 17 neomluvených hodin – TU svolává výchovnou školní komisi – účastní se ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, (je sepsána zpráva, zúčastnění podepíší, každý účastník obdrží kopii).
4. V případě přesáhnutí 25 hodin zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací OSPOD.
5. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

2. Šikana

Informace o šikaně nezpochybňovat, situaci řešit.

Školní šikanování je závažný problém, který nemůžeme přehlížet.

a) Pro vyšetřování šikany lze doporučit strategii prováděnou v těchto krocích:

1) Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.

Prvotním úkolem je odhadnout, jak je šikanování rozvinuto. Podle míry závažnosti (zda se jedná o počáteční nebo pokročilé stadium šikany) je potom nutné jednat. Při rozhovoru s obětí je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci. Ochránit oběť před možnou pomstou agresorů.

!! Chyba – vyšetřovat šikanu přímo ve třídě, pozvat si všechny k vyšetřování najednou. !!

2) Nalezení vhodných svědků.

Měli by to být žáci, kteří s obětí sympatizují, neodmítají ji, nepřijímají normy šikanování, jsou nezávislí na agresorech.

3) Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).

Rozhovory zorganizovat tak, aby o nich druzí nevěděli.

!! Chyba – společné vyšetřování svědků a agresorů, konfrontace obětí a agresorů. !!

4) Zajištění ochrany obětem.

Šikanované dítě je třeba chránit do doby, než se vše vyřeší. (Bezpečné příchody do školy a odchody ze školy, případně zůstane doma.)

5) Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Rozhovor s agresory až poslední krok ve vyšetřování (až jsou shromážděné důkazy, jinak agresori „zametou stopy“).

6) Výchovná komise.

Účastní se ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence. Seznámení rodičů s problémem, postupné vyjádření všech pedagogů, vyjádření rodičů, popřípadě vyjádření žáka, rozhodování komise za zavřenými dveřmi, seznámení rodičů a žáka se závěrem komise.

7) Rozhovor s rodiči obětí.

Individuální setkání s rodiči obětí. Informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních.

8) Práce s celou třídou.

Po vyšetření šikany a potrestání viníků je třeba pracovat s celou třídou. Prevencí – budovat trvale a systematicky kamarádské vztahy v celé třídě.

b) Při výbuchu brutálního a skupinového násilí vůči oběti, tzv. „školního lynčování“, je nutný následující postup:

- 1) Překonání šoku pedagogů a bezprostřední záchrana oběti.
- 2) Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
- 3) Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- 4) Pokračující pomoc a podpora oběti.
- 5) Nahlášení policii.
- 6) Vlastní vyšetřování.

c) Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny, nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník – specialista na problematiku šikanování (z PPP, SVP, diagnostického ústavu, krizového centra apod.).

Ochrana:

- vytvoření příznivého sociálního klimatu a vybudování programu proti šikanování
- vzdělávání pedagogů pro různé úrovně prevence

- důležitou úlohu hrají výukové předměty, které mají významný vztah k prevenci sociálně patologických jevů

Výchovná opatření

1. Pro potrestání agresorů lze užít následující
 - Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele.
 - Snížení známky z chování.
 - Převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny.
 - Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež SVP nebo v nestátních organizacích majících obdobnou náplň činnosti jako SVP.
2. V mimořádných případech se užijí další opatření:
 - Doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
 - Podání návrhu OSPOD k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy v diagnostickém ústavu.
 - Vyrozměnění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.
3. Oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

Jak postupovat a stanovení odpovědností – viz PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ (příloha k PPŠ) !!!

3. Kyberšikana

Kyberšikanu lze stroze definovat jako „zneužití ICT, zejm. pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy“, záměrem je ubližovat, ohrožovat, zastrašovat. Pokud tento problém nastane, bude prošetřen a rozsah problému bude vyhodnocen. Všechny formy šikanování jsou nepřijatelné a budou předmětem disciplinárního řízení uvnitř školy (kázeňské postihy).

Jaké projevy označujeme termínem kyberšikana:

- Zasílání urážlivých, zastrašujících, zesměšňujících nebo jinak ztrapňujících zpráv či pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype.....).
- Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování s cílem poškodit zachycenou osobu.
- Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají či ponižují konkrétní osobu (blogy a jiné www stránky).
- Zneužívání cizího účtu (e-mailového, diskusního apod.).
- Vydírání pomoci mobilního telefonu nebo internetu.
- Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním.

Nebezpečné jevy spojené s používáním internetu a mobilních telefonů:

- Stalking a kyberstalking
- Kybergrooming
- Hoax
- Spoofing
- Phishing
- Happy slapping

Další informace na www.e-bezpeci.cz .

Listina dětských práv na internetu:

- mám právo bádat, učit se a užívat si na internetu všechny dobré věci pro děti
- mám právo uchovávat veškerou informaci o sobě v tajnosti
- mám právo, aby mne nikdo na NETu neobtěžoval a netrápil
- mám právo ignorovat e-maily a zprávy od lidí, které neznám nebo kterým nevěřím
- mám právo nevyplňovat na internetu žádné formuláře a nemusím odpovídat na žádné otázky
- mám právo vždy požádat někoho dospělého o pomoc
- mám právo nahlásit každého, kdo se podle mého názoru chová divně nebo dává divné otázky
- mám právo necítit se provinile, když se na obrazovce počítače objeví odporné věci
- mám právo, aby mi lidé na internetu prokazovali respekt
- na internetu mám právo cítit se bezpečně a být v bezpečí

Pravidla bezpečného internetu pro rodiče:

- poznávejte internet spolu s dětmi
- dohodněte si doma pravidla používání internetu
- upozorněte dítě, aby bylo opatrné při sdělování jakýchkoli osobních údajů
- mluvte o možném riziku osobní schůzky s internetovým „kamarádem“
- naučte své dítě být zdravě kritickým k internetu
- nebuďte příliš kritičtí k internetovému bádání svého dítěte
- informujte odpovědné orgány o obsahu stránek na internetu, které považujete za nezákonné
- posilujte dodržování etikety, poznávejte, jak dítě používá internet
- pamatujte – *kladné stránky internetu převažují nad těmi zápornými*

„SEZNAM SE BEZPEČNĚ“

- nedávej nikomu adresu ani telefon, nevíš, kdo se skrývá za monitorem
- neposílej nikomu, koho neznáš, svou fotografii a už vůbec ne intimní
- udržuj hesla k e-mailu i jinač v tajnosti
- nikdy neodpovídej na neslušné, hrubé nebo vulgární vzkazy a e-maily
- nedomlouvej si schůzku na NETu, aniž bys o tom někomu řekl
- pokud narazíš na obrázek, video nebo e-mail, který tě šokuje, opusť webovou stránku
- svěř se dospělému, pokud tě stránky uvedou do rozpaků nebo vyděsí
- nedej šanci virům, neotvírej přílohu zprávy, která přišla z neznámé adresy
- nevěř každé informaci, kterou na internetu získáš
- **když se s někým nechceš bavit, nebav se!**

Postup první pomoci kyberšikany:

1. Důkladně vyšetřit všechny incidenty tak, abychom mohli v případě nutnosti kázeňsky postihnout ty studenty, kteří se kyberšikany opravdu dopustili.
2. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má naše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy kyberšikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.
3. Jakmile identifikujeme agresora/y, zvolíme takové řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.
4. Informujeme rodiče kyberagresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na naší škole nebude tolerováno.
5. Rodiče mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespádají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu, např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.
6. V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktujeme mobilního operátora. Shromažďuje data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím, než je vymaže, uchovává je po nějakou dobu na svých serverech.
7. Ponecháváme si všechny důkazy kyberšikany. Založíme si složku, kde budeme mít všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak můžeme demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující speciálně v případech, kdy máme v úmyslu studenty formálně potrestat.
8. Spolupráce s PPP, SVP, policií, OSPOD apod.
9. Výchovní komise (vedení školy, tř. učitel, zákonný zástupce žáka, metodik prevence, výchovný poradce).

Prevence a opatření:

- Zahrnuto ve školním řádu.
- Je důležité odsoudit kyberšikana – šikana v jakékoli formě je nemorální, špatná, bude předmětem disciplinárního řízení (kázeňské postihy).
- Vymezit jasná pravidla používání internetu, počítačů a ostatních elektronických zařízení.
- Ošetřit stahování z netu – IT školy.
- Blokovat přístup na internet, pokud chce učitel cíleně přimět žáky k jiné činnosti v odborných učebnách.

- Vyložení pravidel práce v počítačové učebně a síti. Ta jsou v místnosti vyvěšena.
- Obecný zákaz stránek s pornografickou a násilnickou tematikou.
- Rovněž přihlašování se na počítači na cizí účet bude přísně trestáno.
- Zákaz používání mobilních telefonů během vyučování Zákaz používání mobilních telefonů během vyučování (mají být vypnuté v tašce) jako prevence natáčení či fotografování žáků i učitelů. V případě napomenutí a neuposlechnutí budou následovat kázeňské postihy.
- Organizování besed, projektů.

4. Kouření

Kouření tabákových výrobků je obecně považováno za zdraví škodlivé a pro děti pak v některých podobách nebezpečné. Zakázán je rovněž prodej tabákových výrobků dětem.

Kouření ve vnitřních a vnějších prostorách všech škol a školských zařízení je zákonem zakázáno.

Prevence:

- Zahrnuto ve školním řádu.
- Školu je nutné u všech vchodů, kterými je možné do ní vstoupit, označit tabulkami obsahujícími grafickou značku zákaz kouření. Stejnou tabulkou je třeba označit vstupní branky do vnějších prostor školy.
- Vést ke zdravému způsobu života.

Opatření:

- Kouření o přestávce mezi vyučovacími hodinami, a to v budově školy nebo v jejích vnějších prostorách, též cestou na exkurzi, či akcích pořádaných školou – jedná se o porušení zákona i porušení školního řádu. Bude uděleno výchovné opatření a žák poučen o důvodech zákazu.
- Kouření o přestávce mezi vyučovacími hodinami, a to vně školy, mimo její vnější prostory – jedná se o dvojí porušení školního řádu (zákaz kouření a opuštění školy v průběhu vyučování). Bude uděleno výchovné opatření a opětovné poučení o důvodech zákazu.
- Je-li žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Cigarety je třeba žákovi odebrat.
- Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí školní metodik prevence do své agendy.
- Třídní učitel informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V závažných případech a v případě opakování vyzoomí škola orgán sociálně právní ochrany obce. Škola může od OSPOD vyžadovat pomoc.
- Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

5. Alkohol

Pití alkoholu je obecně považováno za zdraví škodlivé a pro děti pak v některých podobách nebezpečné. Zakázán je rovněž prodej alkoholických nápojů mladším 18 let.

Prevence:

- Ve školním řádu stanoveno – konzumace alkoholu během školního vyučování, ve vnitřních a vnějších prostorách školy je zakázáno, zakázáno je přinášení alkoholu do školy nebo na jakékoliv akce pořádané školou, zakázán je i vstup do školy pod vlivem alkoholu.
- Zákaz prodeje alkoholu ve školních bufetech.
- Poučit žáky, že se jedná o zakázané chování, které bude mít nějaké následky, před odjezdem na lyžařský výcvik, výlet apod.
- Výchova ke zdraví, zdravému způsobu života.

Doporučené postupy a opatření:

1) Konzumace alkoholu ve škole

- Je-li žák přistižen při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Alkohol je třeba žákovi odebrat.
- Pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- Je-li ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí školní metodik prevence do své agendy, a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte.
- Zákonnému zástupci škola ohlásí skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole, i v případě, že je žák schopen výuky.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD.
- Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- Výchovné opatření bude zahrnovat porušení školního řádu.

2) Nález alkoholu ve škole

a) nález v prostorách školy

- Tekutinu nepodrobovat žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomit vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uložit u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracovat stručný záznam o události.

b) zadržení u některého žáka

- Tekutinu nepodrobovat žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomit vedení školy.
- O nález sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen. V případě, že tuto skutečnost odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce a školní metodik prevence. Školní metodik prevence záznam uloží do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka. V případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i OSPOD.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Výchovné opatření bude zahrnovat porušení školního řádu v bodě přinášení alkoholu do školy.

3) Příchod do školy pod vlivem alkoholu

- Jestliže není žák způsobilý pokračovat ve výuce, vyrozumíme zákonného zástupce žáka a požádáme ho, aby si žáka odvedl ze školy.
- Jestliže zákonný zástupce je nedostupný, vyhodnotíme zdravotní stav žáka, škola zajistí nezbytnou pomoc a péči, případně volá lékařskou službu.

4) Konzumace na školních akcích

- Výchovná opatření budou zahrnovat porušení školního řádu v bodě konzumace alkoholu ve škole a v bodě přinášení alkoholu do školy.

6. Omamné a psychotropní látky ve škole

Omamné a psychotropní látky (OPL) jsou nelegální návykové látky, které mohou ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti, tedy podobně jako ostatní návykové látky. Jejich výroba, přechovávání nebo distribuce jsou zákonem zakázány.

Prevence:

- Stanoveno ve školním řádě – konzumace OPL během školního vyučování a ve všech prostorách školy je zakázána. Zakázáno je přinášení OPL do školy nebo na jakoukoliv akci pořádanou školou, rovněž je zakázán vstup do školy pod vlivem OPL. Zákaz manipulace s nimi a distribuce v době poskytování školské služby.
- Výchova ke zdraví, ke zdravému způsobu života.
- Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví všech žáků, i těch, kterým by ve škole kdokoliv nabízel OPL nebo je pod vlivem OPL ohrožoval, případně byl pro ně jinak nebezpečný v souvislosti s OPL.

Doporučené postupy:

1) Konzumace OPL ve škole

- Je-li žák přistižen při konzumaci OPL, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat.
- Pedagogický pracovník posoudí, jestli žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
- Je-li ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- Pedagogický pracovník ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy. U zápisu a rozhovoru je přítomen školní metodik prevence, který založí zápis do své agendy.
- Není-li žák schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD.
- Konzumaci OPL oznámí škola zákonnému zástupci v každém případě, současně splní oznamovací povinnost k OSPOD.
- Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
- Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

2) Distribuce OPL ve škole

- Distribuce OPL je zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním (kázeňský postih, je stanovený školním řádem).
- Jestliže má škola důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu. Škola rovněž vyrozumí zákonného zástupce i OSPOD.

3) Nález OPL ve škole

- Látku nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomit vedení školy.
- Za přítomnosti metodika prevence (popř. dalšího pracovníka) vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a podpisy a uschovat ji do školního trezoru.
- O nález vyrozumět Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- Pokud dojde k zadržení u některého žáka, o nález se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, v případě, že podepsat odmítá, uvede tuto skutečnost pracovník do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce, školní metodik prevence.
- Informovat zákonného zástupce žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou přivolanému lékaři.
- V případě, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a to spadá do kompetence Policie ČR. Vyrozumět policii, zkonzultovat s ní další postup a informovat zákonného zástupce. Žáka izolovat od ostatních do příjezdu policie. (Neprovádět u žáka osobní prohlídku.)

7. Extrémní formy násilí

Mezi nejrizikovější faktory v každodenním školním životě patří zejména výrazné agresivní chování. Jedná se o rvačky, vydírání, krádeže, vandalismus, veřejné zostouzení marginálních skupin, útoky na učitele, vulgární chování apod.

Prevence:

- Ve školním řádu stanoveny příslušné zákazy a v případě porušení výchovná opatření.
- Zákaz přinášení zbraní, nebezpečných předmětů a pyrotechniky.
- Budovat pozitivní klima, komunikaci, korektní vztahy.
- Stanovit pravidla soužití jako morálních hodnot, deklarovat požadavek slušného chování a mluvení.
- Při jakémkoliv použití názvu nějaké skupiny jako nadávky reagovat u malých dětí vysvětlováním a rozбором, u velkých podrážděně a jasným a hlasitým odmítnutím takových způsobů.
- Razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
- Jakékoliv zranění jednoho žáka druhým okamžitě řešit. Zapojit rodiče, poškozeného i útočníka, nebát se zavolat policii. Útočník nesmí vyjít z vyšetřování jako hrdina!
- Informovat vedení školy, zákonného zástupce, sepsat zápis, který založí metodik prevence do své agendy.

Postup při krádeži:

- Pečlivě se zabývat příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach).
- Preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvat na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- Zákonné zástupce zloděje vyrozumívát vždy až poté, kdy přesně známe příčiny, které dítě k takovému chování vedly.
- Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumět Policii ČR a oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
- O krádeži a jejím šetření provést záznam – kdo, kdy, kde, jak, proč, čím. (Metodik zápis založí.)
- Sankce dle ŠŘ.

Postup při vandalismu:

- Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých po jejich zákonném zástupci.
- Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, vyrozumět Policii ČR a oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku.
- Provést záznam – kdo, co, kdy, kde, jak, proč, čím. (Zápis metodik uloží.)
- Opakovaně s žáky komunikovat na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.

8. Sebeпоškozování

Sebepoškozování lze chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Spouštěčem nejčastěji bývá pocit ztráty a opuštění, pocit studu, kritika.

Prevence:

- Posilování schopností dětí zvládat zátěž.
- Naučit obracet se na druhé a navazovat s nimi vztahy autentickým a smysluplným způsobem a účastnit se aktivit, při kterých mohou pociťovat smysluplnou vazbu a sounáležitost.
- Pomocť odhalit spouštěče sebepoškozování.

Postup:

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškozování a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě i proti vůli rodičů do spádového psychiatrického zařízení.
- Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou.
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance.
- Povinnosti hlášení Policii ČR / OSPOD podléhá navádění dětí k sebepoškozování/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).

9. Netolismus

Termínem netolismus označujeme závislost na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (různé formy chatu), virální videa, mobilní telefony, televize aj.

Rizika:

- V oblasti pohybového aparátu se projevují bolesti šíje, ramen, bederní páteře, drobných kloubů, zápěstí atd.
- Bolestivost – zánět obalů šlach, zánět nekloubního výčnělku.
- Typické jsou bolesti očí, pálení, slzení očí, výskyt tiků, skvrny před očima, zarudlost očních víček.
- Bolesti hlavy.
- Zhoršují se mezilidské vztahy v rodině, ve škole.
- Zvyšuje se riziko závislostního chování.
- Pocit prázdnoty, když člověk není u počítače.
- Nedostatek spánku.

Prevence:

- Důležitý je výběr her a přiměřenost času jim věnovaného.
- Zjistit, zda dítě hraním počítačových her neutíká od nějakých problémů.
- Podporovat dítě v jiných zájmech.
- Vzájemná spolupráce mezi školou a zákonnými zástupci.
- Základem prevence je kvalifikované pozorování pedagoga.

10. Domácí násilí

Domácí násilí se řadí mezi typy rizikového chování, které mohou ohrozit zdravý vývoj žáků a mít nepřímé dopady do chování žáků.

Domácí násilí je netypickou formou rizikového chování pro školní prostředí, navíc je složité ho přesně identifikovat a správně vyhodnotit míru a potřebu podpory z vnějšího prostředí.

Násilí, které se odehrává v rodině, se může projevovat v chování žáka a může být jedním z důvodů dalších forem rizikového chování (záškoláctví, zneužívání návykových látek, sebepoškozování, násilné chování aj.).

Prevence:

- Vysvětlovat, jak se cítit bezpečně ve vztahu, na ulici i doma (prevence znásilnění).
- Vysvětlovat zneužívání na sociálních sítích.
- Seznámit děti s tím, že každý má právo vyjádřit nesouhlas, pokud se mu nelíbí, co druhý dělá.
- Seznámit s tím, na koho se v rámci školy mohou obrátit se svými starostmi (metodik prevence, výchovný poradce), jaké existují neziskové organizace.
- Seznámit s tím, jak říct NE, stanovit si hranice a bránit se násilí (nikoli však fyzicky).

Postupy:

- Není úlohou učitele domácí násilí „diagnostikovat“, ani intervenovat v rodině.
- Rolí učitele je zprostředkovat dítěti potřebné informace a přizvat k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují. (např. www.domaci-nasili.cz)
- Pedagog je však povinen jednat v okamžiku, kdy se mu například dítě svěří, či pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti (modřiny, podvýživa aj.).
- Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, je učitel povinen tuto skutečnost oznámit Policii ČR a OSPOD. Pokud tak neučiní, porušuje §368 Trestního zákona.
- Škola musí popsat skutečný stav, který je příčinou podezření na trestný čin a samozřejmě vychází z okolností a ze situace, z jaké se o podezření spáchání trestného činu dozvěděla.
- Pokud se později trestný čin neprokáže, nemůže být pracovník školy odsouzen za pomluvu. Navíc OSPOD musí zachovat mlčenlivost o oznamovateli.

Mgr. Eva Najbrová
školní metodička prevence

Mgr. Jana Prokopová
ředitelka školy